

**Dz.U. 2003 Nr 124 poz. 1154****U S T A W A**

z dnia 22 maja 2003 r.

**o pośrednictwie ubezpieczeniowym<sup>1)</sup>****Opracowano na podstawie t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1450.**

## Rozdział 1

**Przepisy ogólne**

**Art. 1.** Ustawa określa zasady wykonywania pośrednictwa ubezpieczeniowego w zakresie ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

**Art. 1a.** Ilekroć w ustawie jest mowa o państwach członkowskich Unii Europejskiej należy przez to rozumieć także państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

**Art. 2.** 1. Pośrednictwo ubezpieczeniowe polega na wykonywaniu przez pośrednika za wynagrodzeniem czynności faktycznych lub czynności prawnych związanych z zawieraniem lub wykonywaniem umów ubezpieczenia.

2. Pośrednictwo ubezpieczeniowe jest wykonywane wyłącznie przez agentów ubezpieczeniowych lub brokerów ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem art. 3.

3. Pośrednictwo ubezpieczeniowe w zakresie reasekuracji jest wykonywane wyłącznie przez brokerów ubezpieczeniowych posiadających zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji (brokerów reasekuracyjnych).

**Art. 3.** 1. (uchylony).

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do wykonywania pośrednictwa ubezpieczeniowego, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

---

<sup>1)</sup> Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2002/92/WE z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (Dz. Urz. WE L 9 z 15.01.2003). Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

- 1) umowa ubezpieczenia, której zawarcia lub wykonania dotyczą czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego, wymaga wiedzy jedynie w zakresie oferowanej ochrony ubezpieczeniowej oraz nie jest umową ubezpieczenia na życie ani umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
- 2) podstawową działalnością przedsiębiorcy nie jest działalność w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego;
- 3) umowa ubezpieczenia, której zawarcia lub wykonania dotyczą czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego, jest zawierana jako uzupełnienie dostarczanych przez przedsiębiorcę towarów lub świadczonych usług i pokrywa następujące ryzyka:
  - a) zniszczenia, utraty lub uszkodzenia tych towarów lub
  - b) uszkodzenia lub utraty bagażu oraz inne ryzyka związane z usługami w zakresie podróży oferowanymi przez przedsiębiorcę, w tym objęte ubezpieczeniem na życie lub ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej;
- 4) wysokość rocznej składki należnej z tytułu umowy ubezpieczenia, a w przypadku umowy ubezpieczenia grupowego wysokość rocznej składki opłacanej przez ubezpieczającego, nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 500 euro, obliczonej w złotych według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w tabeli kursów nr 1 każdego roku, a czas trwania umowy ubezpieczenia nie przekracza 5 lat.

**Art. 4.** Pośrednik ubezpieczeniowy wykonuje:

- 1) czynności w imieniu lub na rzecz zakładu ubezpieczeń, zwane dalej „czynnościami agencyjnymi”, polegające na: pozyskiwaniu klientów, wykonywaniu czynności przygotowawczych zmierzających do zawierania umów ubezpieczenia, zawieraniu umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w administrowaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności agencyjnych (działalność agencyjna) albo
- 2) czynności w imieniu lub na rzecz podmiotu poszukującego ochrony ubezpieczeniowej, zwane dalej „czynnościami brokerskimi”, polegające na zawieraniu lub doprowadzaniu do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywaniu czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także

w sprawach o odszkodowanie, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności brokerskich (działalność brokerska).

**Art. 4a.** 1. Pośrednik ubezpieczeniowy przekazuje informacje, o których mowa w art. 12 ust. 2, art. 13 ust. 1 pkt 4 i 4a oraz ust. 2 albo art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz ust. 2, zwane dalej „informacjami dotyczącymi pośrednika ubezpieczeniowego”, poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej albo klientowi:

- 1) pisemnie lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji dostępnego dla poszukującego ochrony ubezpieczeniowej albo klienta;
- 2) w sposób jasny, dokładny i zrozumiały;
- 3) w języku urzędowym państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym umowa ubezpieczenia jest zawierana, lub innym języku, na który wyrażą zgodę strony umowy.

2. Informacje dotyczące pośrednika ubezpieczeniowego mogą być dostarczane w formie innej niż określona w ust. 1 pkt 1 na żądanie poszukującego ochrony ubezpieczeniowej albo klienta lub jeżeli okoliczności zawierania umowy ubezpieczenia nie pozwalają na przekazanie informacji zgodnie z ust. 1 pkt 1, przy czym pośrednik informacje te dostarcza poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej albo klientowi zgodnie z ust. 1 niezwłocznie po zawarciu umowy ubezpieczenia.

3. Do informacji dotyczących pośrednika ubezpieczeniowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827), przy czym informacje te powinny być niezwłocznie przekazane poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej albo klientowi zgodnie z ust. 1.

**Art. 4b.** Obowiązek dostarczenia poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej albo klientowi przez pośrednika ubezpieczeniowego informacji dotyczących pośrednika ubezpieczeniowego nie ma zastosowania w przypadku umowy ubezpieczenia dotyczącej dużych ryzyk w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 950, z późn. zm.<sup>2)</sup>), zwanej dalej „ustawą o działalności ubezpieczeniowej”, oraz w przypadku pośrednictwa ubezpieczeniowego w zakresie reasekuracji.

**Art. 4c.** (uchylony).

---

<sup>2)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1289 oraz z 2014 r. poz. 586 i 768.

**Art. 5.** Pośrednictwo ubezpieczeniowe jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.<sup>3)</sup>).

**Art. 6.** 1. Zawieranie lub wykonywanie umów ubezpieczenia przez członka zarządu zakładu ubezpieczeń, prokurenta zakładu ubezpieczeń albo przez osobę będącą pracownikiem zakładu ubezpieczeń, w imieniu i na rzecz tego zakładu, nie jest pośrednictwem ani wykonywaniem czynności agencyjnych w rozumieniu ustawy.

2. Za pośrednictwo ubezpieczeniowe nie uznaje się działalności polegającej na dostarczaniu osobom zainteresowanym ochroną ubezpieczeniową ogólnych informacji o możliwości zawierania umów ubezpieczenia oraz o warunkach i skutkach takich umów, w szczególności o zakresie ochrony ubezpieczeniowej, jeżeli informacje są dostarczane przez podmiot wykonujący działalność inną niż pośrednictwo ubezpieczeniowe, pozostają w związku z tą działalnością i nie mają na celu doprowadzenia do zawarcia lub wykonania umowy ubezpieczenia.

**Art. 6a.** Sumy pieniężne przekazane z tytułu umowy ubezpieczenia przez:

- 1) ubezpieczającego pośrednikowi ubezpieczeniowemu uznaje się jako wpłacone zakładowi ubezpieczeń;
- 2) zakład ubezpieczeń pośrednikowi ubezpieczeniowemu nie uznaje się jako przekazane ubezpieczającemu, uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, do czasu ich faktycznego otrzymania przez te podmioty.

## Rozdział 2

### **Agent ubezpieczeniowy**

**Art. 7.** 1. Agentem ubezpieczeniowym jest przedsiębiorca wykonujący działalność agencyjną na podstawie umowy agencyjnej zawartej z zakładem ubezpieczeń i wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych.

2. Agentem ubezpieczeniowym nie może być przedsiębiorca prawomocnie pozbawiony prawa prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z art. 373 lub art. 374 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U.

---

<sup>3)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 675, 983, 1036, 1238, 1304 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 822, 1133, 1138 i 1146.

z 2012 r. poz. 1112, z późn. zm.<sup>4)</sup>), zwanej dalej „ustawą – Prawo upadłościowe i naprawcze”, w czasie trwania orzeczonego zakazu.

**Art. 8.** Działalność agencyjna powinna być wykonywana z zachowaniem staranności określonej w art. 355 § 2 Kodeksu cywilnego oraz dobrych obyczajów.

**Art. 9. 1.** Czynności agencyjne mogą być wykonywane wyłącznie przez osobę fizyczną, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo:
  - a) przeciwko życiu i zdrowiu,
  - b) przeciwko wymiarowi sprawiedliwości,
  - c) przeciwko ochronie informacji,
  - d) przeciwko wiarygodności dokumentów,
  - e) przeciwko mieniu,
  - f) przeciwko obrotowi gospodarczemu,
  - g) przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi,
  - h) skarbowe;
- 3) daje rękojmię należytego wykonywania czynności agencyjnych;
- 4) posiada co najmniej średnie wykształcenie;
- 5) zdała egzamin przeprowadzony przez zakład ubezpieczeń.

1a. Warunki, o których mowa w ust. 1, powinni spełniać również:

- 1) agenci ubezpieczeniowi będący osobami fizycznymi;
- 2) w przypadku agentów ubezpieczeniowych będących spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej:
  - a) wspólnicy tych spółek, o ile są osobami fizycznymi,
  - b) w przypadku gdy wspólnikami tych spółek są osoby prawne – co najmniej połowa ich członków zarządu;
- 3) w przypadku agentów ubezpieczeniowych będących osobami prawnymi – co najmniej połowa ich członków zarządu.

1b. Do osób mających wykonywać czynności agencyjne w bankach, spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub u innych podmiotów

---

<sup>4)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1529 oraz z 2013 r. poz. 355, 613 i 1306.

jedynie w odniesieniu do umów ubezpieczenia zawieranych przez te podmioty lub za ich pośrednictwem oraz do osób, o których mowa w ust. 1a, stosuje się szczególne zasady w zakresie spełniania przez te osoby warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5. Zastosowanie szczególnych zasad może polegać na ograniczeniu zakresu obowiązujących tematów egzaminu.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres obowiązujących tematów egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, i tryb jego przeprowadzania,
- 2) rodzaje innych niż banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe podmiotów, w których do osób mających wykonywać czynności agencyjne stosuje się szczególne zasady, o których mowa w ust. 1b,
- 3) szczególne zasady, o których mowa w ust. 1b

– z uwzględnieniem konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu kwalifikacji osób wykonujących czynności agencyjne.

**Art. 10.** (uchylony).

**Art. 11.** 1. Za szkodę wyrządzoną przez agenta ubezpieczeniowego w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych odpowiada zakład ubezpieczeń, na rzecz którego agent ubezpieczeniowy działa, z zastrzeżeniem ust. 2. Przepisu art. 429 Kodeksu cywilnego nie stosuje się.

2. Agent ubezpieczeniowy wykonujący czynności agencyjne na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, odpowiada za szkody powstałe z tytułu wykonywania tych czynności wyrządzone klientowi, ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub osobie uprawnionej z umowy ubezpieczenia.

3. W zakresie odpowiedzialności za szkody powstałe z tytułu wykonywania czynności agencyjnych agent ubezpieczeniowy wykonujący czynności agencyjne na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.

3a. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w ust. 3, obejmuje szkody wyrządzone przez agenta ubezpieczeniowego w związku z działalnością wykonywaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

4. Agent ubezpieczeniowy, który nie spełnił obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 3, zgodnie z ogólnymi warunkami tego ubezpieczenia, jest obowiązany wnieść opłatę na rzecz budżetu państwa w wysokości stanowiącej równowartość 1000 euro obliczoną w złotych według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w tabeli kursów nr 1 każdego roku. Wniesienie opłaty nie zwalnia z obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

5. Do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 3, uprawniona jest Komisja Nadzoru Finansowego, zwana dalej „organem nadzoru”.

6. Jeżeli agent ubezpieczeniowy nie okaże dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 3, lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie, organ nadzoru wzywa agenta ubezpieczeniowego, aby w terminie 30 dni:

- 1) przedstawił dokumenty potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 3, w dacie określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 8, albo
- 2) w razie braku dokumentów, o których mowa w pkt 1, uiścił opłatę, o której mowa w ust. 4, oraz okazał dokumenty potwierdzające późniejsze zawarcie umowy ubezpieczenia.

7. Opłata, o której mowa w ust. 4, podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7a. W przypadku agenta ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 16, przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli agent ubezpieczeniowy posiada ustanowione w państwie członkowskim Unii Europejskiej ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej lub inną równoważną gwarancję, której wysokość odpowiada co najmniej minimalnej sumie gwarancyjnej określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 8.

8. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 3, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanej działalności, zakres realizowanych zadań oraz wzrost europejskiego indeksu cen konsumpcyjnych.

**Art. 12. 1.** Zakład ubezpieczeń udziela agentowi ubezpieczeniowemu upoważnionemu do zawierania w jego imieniu umów ubezpieczenia, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, pełnomocnictwa do dokonywania czynności agencyjnych w imieniu tego zakładu.

2. Pełnomocnictwo, o którym mowa w ust. 1, określa w szczególności:

- 1) zakres działalności agenta ubezpieczeniowego, ze wskazaniem działu i grup ubezpieczeń;
- 2) wysokość maksymalnej sumy ubezpieczenia, na jaką agent ubezpieczeniowy może zawrzeć jedną umowę ubezpieczenia;
- 3) obszar działalności agenta ubezpieczeniowego.

3. Pełnomocnictwo udzielone przez zakład ubezpieczeń nie może zawierać upoważnienia do udzielania dalszych pełnomocnictw.

4. Jeżeli agent ubezpieczeniowy zawrze z osobą fizyczną spełniającą wymogi określone w art. 9 ust. 1 umowę dotyczącą wykonywania czynności agencyjnych, umowa ta nie jest uważana za umowę agencyjną.

**Art. 13. 1.** Agent ubezpieczeniowy jest obowiązany:

- 1) okazywać klientowi przy pierwszej czynności należącej do zakresu działalności agencyjnej oraz na każde żądanie dokument pełnomocnictwa, o którym mowa w art. 12 ust. 1;
- 2) zwrócić zakładowi ubezpieczeń dokument pełnomocnictwa, o którym mowa w art. 12 ust. 1, oraz wszystkie wydane mu druki, materiały i inne dokumenty oraz rozliczyć się z zainkasowanych składek, jeżeli jego pełnomocnictwo wygasło lub zostało cofnięte;
- 3) zachować w tajemnicy wszystkie informacje uzyskane w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych, dotyczące zakładu ubezpieczeń, drugiej strony umowy ubezpieczenia oraz podmiotu szukającego ochrony



ubezpieczeniowej; obowiązek ten ciąży na agencie ubezpieczeniowym również po rozwiązaniu umowy agencyjnej;

- 4) powiadomić klienta, czy działa na rzecz jednego, czy wielu zakładów ubezpieczeń, i na żądanie klienta poinformować go o nazwach zakładów ubezpieczeń, na rzecz których wykonuje działalność agencyjną;
- 4a) poinformować klienta o:
  - a) firmie, pod którą wykonuje działalność agencyjną, oraz adresie siedziby,
  - b) wpisie do rejestru pośredników ubezpieczeniowych i sposobie sprawdzenia wpisu do rejestru,
  - c) posiadanych akcjach albo udziałach zakładu ubezpieczeń uprawniających co najmniej do 10% głosów na walnym zgromadzeniu albo zgromadzeniu wspólników oraz, w przypadku agenta ubezpieczeniowego będącego osobą prawną, o akcjach lub udziałach agenta ubezpieczeniowego posiadanych przez zakład ubezpieczeń, uprawniających co najmniej do 10% głosów na walnym zgromadzeniu albo zgromadzeniu wspólników.
- 5) (uchylony).

2. Osoba fizyczna wykonująca czynności agencyjne jest obowiązana okazywać dokument upoważniający do działania w imieniu agenta ubezpieczeniowego.

**Art. 14.** Określenia wskazujące na wykonywanie działalności agencyjnej lub czynności agencyjnych mogą być używane w nazwie lub reklamie oraz do oznaczenia działalności wyłącznie przez podmiot wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych lub podmiot wykonujący działalność agencyjną lub czynności agencyjne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 16 ust. 1.

**Art. 15.** Agent ubezpieczeniowy nie może wykonywać działalności brokerskiej oraz czynności brokerskich.

**Art. 16.** 1. Agent ubezpieczeniowy, mający siedzibę lub miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, może wykonywać działalność agencyjną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jest wpisany do odpowiedniego rejestru pośredników ubezpieczeniowych w tym państwie.

2. Agent ubezpieczeniowy, o którym mowa w ust. 1, może rozpocząć wykonywanie działalności agencyjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie wcześniej niż po upływie 30 dni od dnia uzyskania przez organ nadzoru informacji

od właściwego organu prowadzącego rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej o zamiarze podjęcia przez agenta ubezpieczeniowego działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W przypadku powzięcia wiadomości o naruszeniu prawa w działalności agencyjnej wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez agenta ubezpieczeniowego, o którym mowa w ust. 1, organ nadzoru może poinformować o naruszeniu prawa właściwy organ prowadzący rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym agent ubezpieczeniowy jest zarejestrowany.

**Art. 17. 1.** Agent ubezpieczeniowy, wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych, może wykonywać działalność agencyjną na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Agent ubezpieczeniowy, który zamierza podjąć działalność agencyjną na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, ma obowiązek powiadomić o tym organ nadzoru.

3. W powiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, agent ubezpieczeniowy wskazuje:

- 1) państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana;
- 2) adres oddziału lub przedstawicielstwa agenta ubezpieczeniowego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana, jeżeli oddział lub przedstawicielstwo ma być ustanowione;
- 3) nazwę i siedzibę zakładu ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz którego agent ubezpieczeniowy ma wykonywać działalność agencyjną w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 4) ustanowione ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej lub inną równoważną gwarancję, której wysokość odpowiada co najmniej minimalnej sumie gwarancyjnej określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, jeżeli agent ubezpieczeniowy nie był zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 11 ust. 3.

4. Organ nadzoru, w terminie 30 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, przekazuje właściwemu organowi prowadzącemu rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym agent

ubezpieczeniowy zamierza wykonywać działalność, informację o zamiarze podjęcia przez agenta ubezpieczeniowego działalności na terytorium tego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wraz z informacją o tym, że agent ubezpieczeniowy jest wpisany do rejestru pośredników ubezpieczeniowych prowadzonego przez organ nadzoru.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się w przypadku, gdy państwo członkowskie Unii Europejskiej, na którego terytorium agent ubezpieczeniowy zamierza podjąć działalność, nie wyraziło woli otrzymywania informacji o zamiarze podejmowania na terytorium tego państwa członkowskiego działalności przez agentów ubezpieczeniowych zarejestrowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

6. Organ nadzoru niezwłocznie informuje agenta ubezpieczeniowego:

- 1) o przekazaniu informacji, o której mowa w ust. 4, albo
- 2) że państwo członkowskie Unii Europejskiej, na którego terytorium agent ubezpieczeniowy zamierza podjąć działalność, nie wyraziło woli otrzymywania odpowiednich informacji, w przypadku określonym w ust. 5.

7. Agent ubezpieczeniowy niezwłocznie informuje organ nadzoru o każdym przypadku zmiany danych, o których mowa w ust. 3 pkt 2–4.

**Art. 18.** Nadzór nad działalnością agenta ubezpieczeniowego sprawuje zakład ubezpieczeń, na rzecz którego działa agent ubezpieczeniowy.

**Art. 19.** 1. Organ nadzoru może przeprowadzić kontrolę działalności zakładu ubezpieczeń w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych.

2. Organ nadzoru może żądać od zakładu ubezpieczeń wyjaśnień i informacji dotyczących agentów ubezpieczeniowych działających na rzecz danego zakładu ubezpieczeń.

3. Organ nadzoru może wydawać zalecenia mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowanie działalności zakładu ubezpieczeń do przepisów prawa.

4. Organ nadzoru może zakazać, w drodze decyzji, zakładowi ubezpieczeń korzystania z usług agenta ubezpieczeniowego w razie naruszenia przez niego przepisów prawa, niezachowania staranności lub dobrych obyczajów. W takim przypadku zakład ubezpieczeń jest obowiązany do natychmiastowego rozwiązania

umowy z agentem ubezpieczeniowym oraz cofnięcia mu pełnomocnictwa, o którym mowa w art. 12 ust. 1.

5. W razie odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji, o których mowa w ust. 2, niewykonywania zaleceń określonych w ust. 3, i zakazu, o którym mowa w ust. 4, organ nadzoru może nakładać na zakład ubezpieczeń kary pieniężne, o których mowa w art. 212 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

6. Organ nadzoru może nałożyć kary pieniężne określone w art. 212 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, jeżeli zakład ubezpieczeń nie zgłasza do rejestru agentów ubezpieczeniowych przedsiębiorcy, z którym zawarł umowę agencyjną, nie zgłasza zmian danych objętych wpisem do rejestru agentów ubezpieczeniowych lub nie zwraca się z wnioskiem o wykreślenie z rejestru agentów ubezpieczeniowych przedsiębiorcy, z którym rozwiązał umowę agencyjną, w terminach określonych odpowiednio w art. 38, art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1.

6a. W przypadku zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej, wykonującego działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów działu II rozdziału 6 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, na potrzeby kontroli i nadzoru nad działalnością tego zakładu ubezpieczeń w zakresie korzystania z agentów ubezpieczeniowych stosuje się odpowiednio art. 139 oraz art. 205 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

7. (uchylony).

**Art. 19a.** 1. W toku kontroli zakładu ubezpieczeń badaniu podlega zgodność działalności zakładu ubezpieczeń z prawem w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych.

2. Kontrola obejmuje w szczególności:

- 1) prawidłowość zawierania umów agencyjnych pod względem zgodności z przepisami prawa, postanowienia umów agencyjnych oraz postanowienia udzielanych pełnomocnictw;
- 2) terminowość składania wniosku o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych podmiotu, z którym została zawarta umowa agencyjna;
- 3) terminowość składania wniosku o dokonanie wpisu zmian do rejestru agentów ubezpieczeniowych;

- 4) terminowość składania wniosku o wykreślenie podmiotu z rejestru agentów ubezpieczeniowych;
- 5) prawidłowość danych dotyczących agentów ubezpieczeniowych, przekazanych do organu nadzoru przez zakład ubezpieczeń wraz z wnioskiem o wpis agenta ubezpieczeniowego do rejestru, zmianę danych agenta ubezpieczeniowego w rejestrze bądź wykreślenie agenta ubezpieczeniowego z rejestru;
- 6) przestrzeganie przez agentów ubezpieczeniowych wymogu wykonywania czynności agencyjnych przez osoby fizyczne spełniające warunki określone w art. 9 ust. 1;
- 7) w przypadku korzystania przez zakład ubezpieczeń z usług agentów ubezpieczeniowych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej – sprawdzenie, czy agent ubezpieczeniowy wykonuje działalność agencyjną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 16;
- 8) przestrzeganie przez agentów ubezpieczeniowych wymogu określonego w art. 9 ust. 1a;
- 9) przestrzeganie przez agentów ubezpieczeniowych w prowadzonej działalności obowiązujących przepisów prawa.

3. Czynności kontrolne powinny zostać przeprowadzone w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia rozpoczęcia kontroli.

**Art. 19b.** 1. Kontrolę przeprowadza zespół inspekcyjny składający się co najmniej z dwóch inspektorów po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez organ nadzoru.

2. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:

- 1) wskazanie podstawy prawnej;
- 2) oznaczenie organu kontroli;
- 3) datę i miejsce wystawienia;
- 4) imię i nazwisko inspektora uprawnionego do wykonania kontroli oraz numer jego legitymacji służbowej;
- 5) firmę przedsiębiorcy objętego kontrolą;
- 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 7) wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;

- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego przedsiębiorcy.

3. Kontrola jest przeprowadzana w siedzibie lub w miejscu wykonywania działalności przez zakład ubezpieczeń oraz w godzinach pracy lub w czasie faktycznego wykonywania działalności przez zakład ubezpieczeń.

**Art. 19c.** 1. Inspektor podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. Inspektor może być wyłączony również w razie stwierdzenia innych przyczyn, które mogłyby wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

3. Jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, ujawnią się w toku kontroli, inspektor powstrzymuje się od dalszych czynności i zawiadamia o tym niezwłocznie organ nadzoru.

4. Wyłączony inspektor powinien podejmować jedynie czynności niecierpiące zwłoki, ze względu na interes publiczny lub ważny interes zakładu ubezpieczeń.

5. O wyłączeniu od udziału w kontroli postanawia organ nadzoru z urzędu albo na wniosek zakładu ubezpieczeń lub na wniosek inspektora. Organ nadzoru, postanawiając o wyłączeniu inspektora, uzupełnia skład zespołu inspekcyjnego, a także zmienia odpowiednio upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz niezwłocznie doręcza upoważnienia zakładowi ubezpieczeń.

6. Z ważnych przyczyn organ nadzoru może zmienić skład osobowy zespołu inspekcyjnego także w przypadkach innych niż określone w ust. 1 i 2. Zdanie drugie ust. 5 stosuje się odpowiednio.

**Art. 19d.** 1. Zakład ubezpieczeń zapewnia zespołowi inspekcyjnemu warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzania kontroli.

2. Podczas kontroli zakład ubezpieczeń zapewnia inspektorom:

- 1) wstęp do wszystkich pomieszczeń kontrolowanego zakładu ubezpieczeń;
- 2) w miarę możliwości, swobodny dostęp do oddzielnego pomieszczenia biurowego oraz środków łączności;

- 3) wgląd do wszelkich dokumentów kontrolowanego zakładu ubezpieczeń oraz wymagane kopie, odpisy i wyciągi z tych dokumentów;
- 4) wgląd do danych zawartych w systemach informatycznych oraz wymagane kopie lub wyciągi z tych danych, w tym również w formie elektronicznej;
- 5) wgląd do wszelkich dokumentów dotyczących agenta ubezpieczeniowego zakładu ubezpieczeń, znajdujących się w posiadaniu zakładu ubezpieczeń oraz wymagane kopie, odpisy i wyciągi z tych dokumentów;
- 6) uzyskanie wyjaśnień ustnych lub pisemnych od pracowników i agentów ubezpieczeniowych zakładu ubezpieczeń, w tym w miarę możliwości w formie elektronicznej;
- 7) sporządzenie niezbędnych danych na żądanie inspektorów, w tym również w miarę możliwości w formie elektronicznej;
- 8) możliwość zabezpieczenia dokumentów i innych dowodów.

3. Materiały sporządzane przez zakład ubezpieczeń na potrzeby przeprowadzanej kontroli powinny być podpisane przez osoby upoważnione do ich sporządzania. W przypadku odmowy dokonania tych czynności inspektor sporządza stosowną adnotację na tych materiałach.

**Art. 19e.** 1. Ustaleń kontroli dokonuje się na podstawie dowodów.

2. Do dowodów zalicza się w szczególności:

- 1) dokumenty;
- 2) dane i informacje umieszczone w systemach informatycznych zakładu ubezpieczeń;
- 3) dowody rzeczowe;
- 4) oświadczenia, informacje i wyjaśnienia złożone przez upoważnionych pracowników i pośredników ubezpieczeniowych zakładu ubezpieczeń;
- 5) oświadczenia osób trzecich;
- 6) opinie ekspertów;
- 7) wyniki oględzin;
- 8) inne materiały będące przedmiotem kontroli, które mogą przyczynić się do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą.

3. Organ nadzoru przed podpisaniem protokołu, o którym mowa w art. 19f ust. 1, zapewnia zakładowi ubezpieczeń możliwość zapoznania się oraz

ustosunkowania się do materiałów, będących dowodami w kontroli, które nie zostały uzyskane w toku kontroli.

4. Dowody uzyskane w toku kontroli są przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich bez zgody inspektora kierującego zespołem inspekcyjnym.

5. Zebrane w toku kontroli dowody mogą być zabezpieczane przez:

- 1) oddanie na przechowanie zarządowi zakładu ubezpieczeń lub upoważnionemu przez zarząd pracownikowi zakładu ubezpieczeń za pokwitowaniem;
- 2) przechowanie w siedzibie zakładu ubezpieczeń w oddzielnym, zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu;
- 3) zabranie z zakładu ubezpieczeń za pokwitowaniem.

**Art. 19f.** 1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę zakładu ubezpieczeń;
- 2) datę i numer upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz jego zmiany;
- 3) miejsce i datę przeprowadzania czynności kontrolnych;
- 4) wskazanie jednostek organizacyjnych objętych kontrolą;
- 5) imiona i nazwiska inspektorów przeprowadzających kontrolę;
- 6) określenie zakresu kontroli;
- 7) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób składających oświadczenia oraz udzielających informacji i wyjaśnień w toku kontroli;
- 8) opis dokonanych czynności oraz ustalenia stanu faktycznego;
- 9) wzmiankę o poinformowaniu zakładu ubezpieczeń o przysługujących mu prawach i obowiązkach;
- 10) wykaz załączników z podaniem nazwy i cech każdego załącznika;
- 11) miejsce i datę sporządzenia protokołu.

3. Protokół kontroli sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden egzemplarz inspektor kierujący zespołem inspekcyjnym lub w jego zastępstwie inny inspektor wchodzący w skład zespołu inspekcyjnego przeprowadzającego kontrolę przekazuje zakładowi ubezpieczeń.

4. Osoba upoważniona przez organ zarządzający zakładu ubezpieczeń potwierdza odbiór protokołu kontroli na jednym egzemplarzu protokołu podpisanym



przez inspektora kierującego zespołem inspekcyjnym. Osoby te parafują każdą stronę protokołu.

5. Jeżeli zakład ubezpieczeń odmawia lub uchyla się od odebrania protokołu kontroli, organ nadzoru wzywa pisemnie zakład ubezpieczeń do odebrania protokołu, wyznaczając termin nie krótszy niż 7 dni do dokonania tej czynności. W przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu protokół uważa się za doręczony z upływem ostatniego dnia tego terminu.

**Art. 19g.** 1. Po podpisaniu protokołu kontroli nie dokonuje się w protokole żadnych poprawek i dopisków, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Oczywiste omyłki pisarskie prostuje inspektor kierujący zespołem inspekcyjnym, parafując sprostowania. Organ nadzoru o sprostowaniu oczywistych omyłek pisarskich informuje pisemnie zakład ubezpieczeń.

**Art. 19h.** 1. W terminie 14 dni od dnia podpisania protokołu kontroli zakład ubezpieczeń może zgłosić organowi nadzoru pisemne zastrzeżenia i uwagi do treści protokołu oraz wyjaśnienia w sprawach objętych zakresem kontroli.

2. O sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń organ nadzoru informuje zakład ubezpieczeń w terminie 14 dni od dnia doręczenia zastrzeżeń.

3. Informacje o sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń załącza się do protokołu kontroli.

**Art. 19i.** Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

## Rozdział 3

### **Broker ubezpieczeniowy**

**Art. 20.** Brokerem ubezpieczeniowym jest osoba fizyczna albo prawna posiadająca, wydane przez organ nadzoru, zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej i wpisana do rejestru brokerów ubezpieczeniowych.

**Art. 21.** Nadzór nad działalnością brokerów ubezpieczeniowych sprawuje organ nadzoru.

**Art. 22.** 1. Broker ubezpieczeniowy z tytułu wykonywania działalności brokerskiej podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej

obejmującemu szkody wyrządzone osobie poszukującej ochrony ubezpieczeniowej, ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub osobie uprawnionej z umowy ubezpieczenia, w tym także szkody wyrządzone przez osoby fizyczne, przez które broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie, oraz podmioty, o których mowa w art. 25.

2. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w ust. 1, obejmuje szkody wyrządzone przez brokera ubezpieczeniowego w związku z działalnością wykonywaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

3. W przypadku brokera ubezpieczeniowego, o którym mowa w art. 31, przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli broker ubezpieczeniowy posiada ustanowione w państwie członkowskim Unii Europejskiej ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej lub inną równoważną gwarancję, której wysokość odpowiada co najmniej minimalnej sumie gwarancyjnej określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanej działalności, zakres realizowanych zadań oraz wzrost europejskiego indeksu cen konsumpcyjnych.

**Art. 23.** 1. Broker ubezpieczeniowy może wykonywać czynności brokerskie wyłącznie przez osoby fizyczne, które spełniają wymogi określone w art. 28 ust. 3 pkt 1 lit. a–e.

2. Broker ubezpieczeniowy składa, wraz z niezbędnymi dokumentami, wniosek o wpisanie do rejestru brokerów ubezpieczeniowych osób fizycznych, o których mowa w ust. 1.

**Art. 24.** 1. Broker ubezpieczeniowy nie może:

- 1) wykonywać działalności agencyjnej ani wykonywać czynności agencyjnych;
- 2) pozostawać w żadnym stałym stosunku umownym z zakładem ubezpieczeń;
- 3) być członkiem organów nadzorczych lub zarządzających zakładu ubezpieczeń;

4) posiadać akcji zakładu ubezpieczeń, z wyjątkiem akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym.

2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy:

- 1) umowy ubezpieczenia, na podstawie której broker ubezpieczeniowy jest ubezpieczonym lub ubezpieczającym, ani umowy zawartej przez brokera ubezpieczeniowego z zakładem ubezpieczeń, dotyczących sposobu wzajemnego rozliczania się z tytułu wykonywania czynności brokerskich;
- 2) zlecenia brokerom reasekuracyjnym zawierania umów reasekuracji, w zakresie cedowania ryzyka z umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych;
- 3) zlecenia brokerom reasekuracyjnym zawierania umów retrocesji, w zakresie cedowania ryzyka z umów reasekuracji.

3. W przypadku nabycia lub posiadania akcji, o których mowa w ust. 1 pkt 4, broker ubezpieczeniowy jest obowiązany powiadomić o tym organ nadzoru.

4. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do członków organów osoby prawnej prowadzącej działalność brokerską oraz osób wykonujących czynności brokerskie u brokera ubezpieczeniowego na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze.

5. Przepis ust. 1 pkt 1 ma zastosowanie do pracowników brokera ubezpieczeniowego.

**Art. 25.** Broker ubezpieczeniowy może zlecić wykonywanie czynności, o których mowa w art. 4 pkt 2, wymagających specjalistycznej wiedzy innym podmiotom, z wyłączeniem prawa składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu klientów.

**Art. 26. 1.** Broker ubezpieczeniowy jest obowiązany:

- 1) poinformować poszukującego ochrony ubezpieczeniowej o firmie, pod którą wykonuje działalność brokerską, adresie siedziby, rejestrze pośredników ubezpieczeniowych, do którego jest wpisany, i sposobie sprawdzenia wpisu do rejestru oraz, w przypadku brokera ubezpieczeniowego wpisanego do rejestru prowadzonego przez organ nadzoru, okazywać zakładowi ubezpieczeń i poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej, przy pierwszej czynności i na każde żądanie, zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej;

- 2) przed zawarciem umowy ubezpieczenia udzielić na piśmie porady, w oparciu o rzetelną analizę ofert w liczbie wystarczającej do opracowania rekomendacji najwłaściwszej umowy ubezpieczenia oraz pisemnie wyjaśnić podstawy, na których opiera się rekomendacja;
- 3) zachować w tajemnicy wszystkie informacje uzyskane w związku z wykonywaniem czynności brokerskich; obowiązek ten ciąży na brokerze ubezpieczeniowym również po rozwiązaniu stosunku umownego ze zleceniodawcą;
- 4) poinformować poszukującego ochrony ubezpieczeniowej, przy pierwszej czynności, o posiadanych akcjach albo udziałach zakładu ubezpieczeń uprawniających co najmniej do 10% głosów na walnym zgromadzeniu albo zgromadzeniu wspólników oraz, w przypadku brokera ubezpieczeniowego będącego osobą prawną, o akcjach albo udziałach brokera ubezpieczeniowego posiadanych przez zakład ubezpieczeń, uprawniających co najmniej do 10% głosów na walnym zgromadzeniu albo zgromadzeniu wspólników;
- 5) (uchylony);
- 6) wykonywać działalność z poszanowaniem interesów stron umowy ubezpieczenia.

2. Osoby fizyczne wykonujące czynności brokerskie są obowiązane okazywać dokument upoważniający do działania w imieniu brokera ubezpieczeniowego.

**Art. 27.** Określenia wskazujące na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń lub reasekuracji mogą być używane w nazwie lub reklamie oraz do oznaczania działalności wyłącznie przez podmiot posiadający zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń lub reasekuracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo podmiot wykonujący działalność brokerską w zakresie ubezpieczeń lub reasekuracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 31 ust. 1.

**Art. 28. 1.** Zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń albo w zakresie reasekuracji, zwane dalej „zezwoleniem”, wydaje organ nadzoru w drodze decyzji.

1a. Organ nadzoru odmawia wydania zezwolenia w drodze decyzji.

2. Ten sam podmiot może posiadać zezwolenie zarówno na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, jak i na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji.

3. Zezwolenie wydaje się na wniosek:

1) osoby fizycznej, która:

- a) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- b) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo:
  - przeciwko życiu i zdrowiu,
  - przeciwko wymiarowi sprawiedliwości,
  - przeciwko ochronie informacji,
  - przeciwko wiarygodności dokumentów,
  - przeciwko mieniu,
  - przeciwko obrotowi gospodarczemu,
  - przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi,
  - skarbowe,
- c) daje rękojmię należytego wykonywania działalności brokerskiej,
- d) posiada co najmniej średnie wykształcenie,
- e) zdała egzamin przed Komisją Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych odpowiednio do zakresu działalności albo uzyskała zwolnienie z egzaminu,
- f) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe w zakresie ubezpieczeń zdobyte w okresie 8 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku o uzyskanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej,
- g) zawarła umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności brokerskiej;

2) osoby prawnej:

- a) której wszyscy członkowie zarządu spełniają warunki, o których mowa w pkt 1 lit. a–d, przy czym co najmniej połowa z nich dodatkowo spełnia warunki określone w pkt 1 lit. e i f albo w ust. 5a lub 5b,
- b) spełnia warunek określony w pkt 1 lit. g.

3a. Brokerem ubezpieczeniowym nie może być przedsiębiorca prawomocnie pozbawiony prawa prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z art. 373 lub

art. 374 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, w czasie trwania orzeczonego zakazu.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

- 1) firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres;
- 2) numer w rejestrze przedsiębiorców albo numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 3) określenie zakresu działalności brokerskiej, na którą ma być udzielone zezwolenie;
- 4) w przypadku osoby prawnej – także wskazanie imion i nazwisk członków zarządu.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, dołącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków niezbędnych do uzyskania zezwolenia.

5a. Warunku zdania egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych oraz warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 lit. f, nie stosuje się do osób fizycznych ubiegających się o zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, członków zarządu osoby prawnej, która ubiega się o takie zezwolenie, oraz osób fizycznych, przez które broker ubezpieczeniowy będzie wykonywać czynności brokerskie w zakresie ubezpieczeń, jeżeli osoby takie:

- 1) co najmniej przez 5 lat wykonywały czynności bezpośrednio związane z czynnościami brokerskimi w zakresie ubezpieczeń w okresie 10 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku;
- 2) posiadają pozytywną opinię brokera ubezpieczeniowego, pod kierunkiem którego wykonywały czynności, o których mowa w pkt 1.

5b. Warunku zdania egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych oraz warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 lit. f, nie stosuje się do osób fizycznych ubiegających się o zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji, członków zarządu osoby prawnej, która ubiega się o takie zezwolenie, oraz osób fizycznych, przez które broker reasekuracyjny będzie wykonywać czynności brokerskie w zakresie reasekuracji, jeżeli osoby takie:

- 1) co najmniej przez 5 lat wykonywały czynności bezpośrednio związane z czynnościami brokerskimi w zakresie reasekuracji w okresie 10 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku;

2) posiadają pozytywną opinię brokera reasekuracyjnego, pod kierunkiem którego wykonywały czynności, o których mowa w pkt 1.

5c. Komisja Egzaminacyjna dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, na wniosek jednostek organizacyjnych uczelni uprawnionych do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych lub doktora nauk prawnych, stwierdza uznanie studiów wyższych ukończonych w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagranicznych studiów wyższych uznawanych w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne, jeżeli zakresem kształcenia obejmują one zakres tematów egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych lub zakres tematów egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych.

5d. Komisja Egzaminacyjna dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, na wniosek osoby fizycznej, zwalnia ją z egzaminu, jeżeli osoba ta ukończyła uznane przez Komisję studia wyższe, o których mowa w ust. 5c, oraz zdała egzaminy na tych studiach przeprowadzone w formie pisemnej, a od ukończenia studiów nie upłynęło więcej niż 3 lata.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, wykaz dokumentów, które dołącza się do wniosku, o którym mowa w ust. 3, z uwzględnieniem w szczególności konieczności przedstawienia pełnej informacji o podmiotach ubiegających się o wydanie zezwolenia.

**Art. 29.** Zezwolenie określa:

- 1) imię lub imiona i nazwisko oraz adres zamieszkania osoby fizycznej oraz firmę, pod którą osoba fizyczna wykonuje działalność gospodarczą, w przypadku osoby prawnej – firmę przedsiębiorcy, siedzibę i adres;
- 2) zakres działalności.

**Art. 30. 1.** W przypadku utraty dokumentu zezwolenia, broker ubezpieczeniowy może wystąpić do organu nadzoru z pisemnym wnioskiem o wydanie jego duplikatu.

2. Organ nadzoru wystawia duplikat na podstawie posiadanych dokumentów.

3. Duplikat wystawia się na druku odpowiadającym dokumentowi zezwolenia. Na pierwszej stronie u góry należy umieścić wyraz „DUPLIKAT”. Pod tekstem należy dodać wyrazy „oryginał podpisali” i wymienić nazwiska osób, które podpisały oryginał zezwolenia, albo stwierdzić nieczytelność podpisów oraz

zamieścić datę wydania duplikatu i opatrzyć okrągłą pieczęcią urzędową. Duplikat podpisuje osoba upoważniona przez organ nadzoru.

4. Informację o wydaniu duplikatu zezwolenia umieszcza się w teczce akt.

**Art. 31.** 1. Broker ubezpieczeniowy, mający siedzibę lub miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, może wykonywać działalność brokerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jest wpisany do odpowiedniego rejestru pośredników ubezpieczeniowych w tym państwie.

2. Broker ubezpieczeniowy, o którym mowa w ust. 1, może rozpocząć wykonywanie działalności brokerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie wcześniej niż po upływie 30 dni od dnia uzyskania przez organ nadzoru informacji od właściwego organu prowadzącego rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej o zamiarze podjęcia przez brokera ubezpieczeniowego działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W przypadku powzięcia wiadomości o naruszeniu prawa w działalności brokerskiej wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez brokera ubezpieczeniowego, o którym mowa w ust. 1, organ nadzoru może poinformować o tym właściwy organ prowadzący rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym broker ubezpieczeniowy jest zarejestrowany.

**Art. 32.** 1. Broker ubezpieczeniowy, posiadający zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej wydane przez organ nadzoru, może wykonywać tę działalność na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Broker ubezpieczeniowy, który zamierza podjąć działalność brokerską na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, ma obowiązek powiadomić o tym organ nadzoru.

3. Broker ubezpieczeniowy przekazując informację, o której mowa w ust. 2, wskazuje:

1) państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana;



2) adres oddziału lub przedstawicielstwa brokera ubezpieczeniowego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana, jeżeli oddział lub przedstawicielstwo ma być ustanowione.

4. Organ nadzoru, w terminie 30 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, przekazuje właściwemu organowi prowadzącemu rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym broker ubezpieczeniowy zamierza wykonywać działalność, informację o zamiarze podjęcia przez brokera ubezpieczeniowego działalności na terytorium tego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wraz z informacją o tym, że broker ubezpieczeniowy jest wpisany do rejestru prowadzonego przez organ nadzoru.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się w przypadku, gdy państwo członkowskie Unii Europejskiej, na którego terytorium broker ubezpieczeniowy zamierza podjąć działalność, nie wyraziło woli otrzymywania informacji o zamiarze podejmowania na terytorium tego państwa członkowskiego działalności przez brokerów ubezpieczeniowych zarejestrowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

6. Organ nadzoru niezwłocznie informuje brokera ubezpieczeniowego:

- 1) o przekazaniu informacji, o której mowa w ust. 4, albo
- 2) że państwo członkowskie Unii Europejskiej, na którego terytorium broker ubezpieczeniowy zamierza podjąć działalność, nie wyraziło woli otrzymywania odpowiednich informacji, w przypadku określonym w ust. 5.

7. Broker ubezpieczeniowy niezwłocznie informuje organ nadzoru o każdym przypadku zmiany danych, o których mowa w ust. 3 pkt 2.

**Art. 33.** Broker ubezpieczeniowy jest obowiązany informować organ nadzoru o wszystkich zmianach stanu faktycznego i prawnego dotyczących jego i wykonywanej przez niego działalności w zakresie art. 28, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia zmiany.

**Art. 33a.** Przepisy art. 28 ust. 5a i 5b stosuje się odpowiednio do członków zarządu osoby prawnej wykonującej działalność brokerską.

**Art. 34.** 1. Organ nadzoru cofa zezwolenie, w drodze decyzji:

- 1) jeżeli broker ubezpieczeniowy przestał spełniać wymogi niezbędne do wykonywania swojej działalności, określone ustawą;

2) na wniosek brokera.

2. Organ nadzoru może cofnąć zezwolenie, jeżeli broker ubezpieczeniowy wykonuje działalność z naruszeniem przepisów prawa lub w rażący sposób narusza interesy zleceniodawcy.

3. W przypadku cofnięcia zezwolenia, z przyczyn określonych w ust. 2, o ponowne wydanie zezwolenia można ubiegać się po upływie 3 lat od dnia cofnięcia zezwolenia; w tym okresie nie można być członkiem organów zarządzających lub nadzorczych osoby prawnej prowadzącej działalność brokerską.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do członków organów zarządzających lub nadzorczych osoby prawnej wykonującej działalność brokerską.

5. Członkowie organów zarządzających lub nadzorczych osoby prawnej wykonującej działalność brokerską, której zostało cofnięte zezwolenie na podstawie ust. 2, nie mogą być przez okres 3 lat członkami organów zarządzających lub nadzorczych osoby prawnej ubiegającej się o wydanie zezwolenia.

6. Zezwolenie wygasa z chwilą śmierci brokera ubezpieczeniowego lub z chwilą wykreślenia go z rejestru przedsiębiorców lub ewidencji działalności gospodarczej.

**Art. 35.** 1. Organ nadzoru może przeprowadzić kontrolę działalności i stanu majątkowego podmiotów wykonujących działalność brokerską, w zakresie tej działalności.

2. Organ nadzoru może żądać od podmiotów prowadzących działalność brokerską wyjaśnień i informacji dotyczących ich działalności i gospodarki finansowej oraz zarządzić przekazywanie wymaganych danych.

3. Organ nadzoru może wydawać zalecenia mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowanie działalności brokerskiej do przepisów prawa.

4. W przypadku niewykonywania zaleceń, o których mowa w ust. 3, wykonywania działalności z naruszeniem przepisów prawa, odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji, o których mowa w ust. 2, organ nadzoru może nakładać, w drodze decyzji:

1) na członków zarządu lub prokurentów podmiotu wykonującego działalność brokerską, będącego osobą prawną – kary pieniężne do wysokości

dziesięciokrotnego ostatnio ogłoszonego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw;

- 2) na podmiot wykonujący działalność brokerską, będący osobą prawną – kary pieniężne do wysokości trzykrotnej prowizji uzyskanej za ostatnie 3 miesiące przed nałożeniem kary;
- 3) na podmiot wykonujący działalność brokerską, będący osobą fizyczną – kary pieniężne do wysokości dziesięciokrotnego ostatnio ogłoszonego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

5. Wpływy z tytułu kar pieniężnych określonych w ust. 4 stanowią dochód budżetu państwa.

6. (uchylony).

**Art. 35a.** 1. Do zakresu kontroli należy sprawdzanie działalności i stanu majątkowego przedsiębiorców prowadzących działalność brokerską oraz stwierdzanie zgodności prowadzonej działalności z prawem oraz uzyskanym zezwoleniem.

2. Czynności kontrolne powinny zostać przeprowadzone w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia rozpoczęcia kontroli.

**Art. 35b.** 1. Kontrolę przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską przeprowadza zespół inspekcyjny składający się co najmniej z dwóch inspektorów po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez organ nadzoru.

2. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:

- 1) wskazanie podstawy prawnej;
- 2) oznaczenie organu kontroli;
- 3) datę i miejsce wystawienia;
- 4) imię i nazwisko inspektora uprawnionego do wykonania kontroli oraz numer jego legitymacji służbowej;
- 5) firmę przedsiębiorcy objętego kontrolą;
- 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 7) wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;

- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego przedsiębiorcy.

3. Kontrola jest przeprowadzana w siedzibie lub w miejscu wykonywania działalności przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność brokerską oraz w godzinach pracy lub w czasie faktycznego wykonywania działalności przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność brokerską.

4. Kontrola lub poszczególne czynności kontrolne, za zgodą kontrolowanego, mogą być przeprowadzane również w siedzibie organu jeżeli może to usprawnić prowadzenie kontroli.

**Art. 35c.** 1. Inspektor podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. Inspektor może być wyłączony również w razie stwierdzenia innych przyczyn, które mogłyby wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

3. Jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, ujawnią się w toku kontroli, inspektor powstrzymuje się od dalszych czynności i zawiadamia o tym niezwłocznie organ nadzoru.

4. Wyłączony inspektor powinien podejmować jedynie czynności niecierpiące zwłoki, ze względu na interes publiczny lub ważny interes przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską.

5. O wyłączeniu od udziału w kontroli postanawia organ nadzoru z urzędu albo na wniosek przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską lub na wniosek inspektora. Organ nadzoru, postanawiając o wyłączeniu inspektora, uzupełnia skład zespołu inspekcyjnego, a także zmienia odpowiednio upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz niezwłocznie doręcza upoważnienia przedsiębiorcy prowadzącemu działalność brokerską.

6. Z ważnych przyczyn organ nadzoru może zmienić skład osobowy zespołu inspekcyjnego także w przypadkach innych niż określone w ust. 1 i 2. Zdanie drugie ust. 5 stosuje się odpowiednio.

**Art. 35d.** 1. Przedsiębiorca prowadzący działalność brokerską zapewnia zespołowi inspekcyjnemu warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzania kontroli.

2. Podczas kontroli przedsiębiorca prowadzący działalność brokerską zapewnia inspektorom:

- 1) wstęp do wszystkich pomieszczeń kontrolowanego;
- 2) w miarę możliwości, swobodny dostęp do oddzielnego pomieszczenia biurowego oraz środków łączności;
- 3) wgląd do wszelkich dokumentów kontrolowanego oraz wymagane kopie, odpisy i wyciągi z tych dokumentów;
- 4) wgląd do danych zawartych w systemach informatycznych oraz wymagane kopie lub wyciągi z tych danych, w tym również w formie elektronicznej;
- 5) uzyskanie wyjaśnień ustnych lub pisemnych od kontrolowanego lub jego pracowników, w tym w miarę możliwości w formie elektronicznej;
- 6) sporządzenie niezbędnych danych na żądanie inspektorów, w tym również w miarę możliwości w formie elektronicznej;
- 7) możliwość zabezpieczenia dokumentów i innych dowodów.

3. W okresie trwania kontroli podmiot prowadzący działalność brokerską jest zobowiązany do niezwłocznego wypełniania obowiązków, o których mowa w ust. 2.

4. Materiały sporządzane przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność brokerską na potrzeby przeprowadzanej kontroli powinny być podpisane przez osoby upoważnione do ich sporządzania. W przypadku odmowy dokonania tych czynności inspektor sporządza stosowną adnotację na tych materiałach.

**Art. 35e.** 1. Ustaleń kontroli dokonuje się na podstawie dowodów.

2. Do dowodów zalicza się w szczególności:

- 1) dokumenty;
- 2) dane i informacje umieszczone w systemach informatycznych przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską;
- 3) dowody rzeczowe;
- 4) oświadczenia, informacje i wyjaśnienia złożone przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność brokerską lub jego upoważnionych pracowników;
- 5) oświadczenia osób trzecich;
- 6) opinie ekspertów;

- 7) wyniki oględzin;
- 8) inne materiały będące przedmiotem kontroli, które mogą przyczynić się do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą.

3. Organ nadzoru przed podpisaniem protokołu, o którym mowa w art. 19f ust. 1, zapewnia przedsiębiorcy prowadzącemu działalność brokerską możliwość zapoznania się oraz ustosunkowania się do materiałów, będących dowodami w kontroli, które nie zostały uzyskane w toku kontroli.

4. Dowody uzyskane w toku kontroli są przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich bez zgody inspektora kierującego zespołem inspekcyjnym. Ograniczenie to nie dotyczy inspektorów wchodzących w skład zespołu inspekcyjnego.

5. Zebrane w toku kontroli dowody mogą być zabezpieczane przez:

- 1) oddanie na przechowanie przedsiębiorcy prowadzącemu działalność brokerską lub upoważnionemu przez niego pracownikowi za pokwitowaniem;
- 2) przechowanie w siedzibie przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską w oddzielnym, zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu;
- 3) pobranie od przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską za pokwitowaniem.

**Art. 35f.** 1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską;
- 2) datę i numer upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz jego zmiany;
- 3) miejsce i datę przeprowadzania czynności kontrolnych;
- 4) imiona i nazwiska inspektorów przeprowadzających kontrolę;
- 5) określenie zakresu kontroli;
- 6) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób składających oświadczenia oraz udzielających informacji i wyjaśnień w toku kontroli;
- 7) opis dokonanych czynności oraz ustalenia stanu faktycznego;
- 8) wzmiankę o poinformowaniu przedsiębiorcy prowadzącego działalność brokerską o przysługujących mu prawach i obowiązkach;
- 9) wykaz załączników z podaniem nazwy i cech każdego załącznika;
- 10) miejsce i datę sporządzenia protokołu.

3. Protokół kontroli sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden egzemplarz doręcza się przedsiębiorcy prowadzącemu działalność brokerską.

4. Przed doręczeniem protokołu podmiotowi prowadzącemu działalność brokerską inspektor kierujący zespołem inspekcyjnym podpisuje oba egzemplarze protokołu kontroli.

5. Do doręczenia protokołu kontroli odpowiednio stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczące doręczeń, z zastrzeżeniem, że organ nadzoru może uznać protokół za doręczony w przypadku, gdy broker uchyla się od odebrania protokołu.

**Art. 35g.** 1. Po podpisaniu protokołu kontroli nie dokonuje się w protokole żadnych poprawek i dopisków, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Oczywiście omyłki pisarskie prostuje inspektor kierujący zespołem inspekcyjnym, parafując sprostowania. Organ nadzoru o sprostowaniu oczywistych omyłek pisarskich informuje pisemnie przedsiębiorcę prowadzącego działalność brokerską.

**Art. 35h.** 1. W terminie 14 dni od dnia podpisania protokołu kontroli przedsiębiorca prowadzący działalność brokerską może zgłosić organowi nadzoru pisemne zastrzeżenia i uwagi do treści protokołu oraz wyjaśnienia w sprawach objętych zakresem kontroli.

2. O sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń organ nadzoru informuje przedsiębiorcę prowadzącego działalność brokerską w terminie 14 dni od dnia doręczenia zastrzeżeń.

3. Informacje o sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń załącza się do protokołu kontroli.

**Art. 35i.** Do kontroli działalności brokerskiej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

**Art. 36.** 1. Tworzy się Komisję Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, zwaną dalej „Komisją”, w składzie:

- 1) przewodniczący;
- 2) zastępca przewodniczącego;
- 3) sekretarz;

4) dwóch członków.

2. Osoby wchodzące w skład Komisji powinny posiadać wyższe wykształcenie oraz wyróżniać się wysokim poziomem wiedzy z dziedziny ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

3. Osoby wchodzące w skład Komisji powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw instytucji finansowych na wniosek organu nadzoru.

4. Osobom wchodzącym w skład Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w egzaminie, opracowanie pytań testowych, przygotowanie testów egzaminacyjnych oraz udział w posiedzeniu Komisji.

4a. W pracach Komisji może brać udział dwóch obserwatorów wyłonionych wspólnie przez ogólnopolskie organizacje brokerów.

5. Osoba przystępująca do egzaminu ponosi opłatę egzaminacyjną.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) regulamin działania Komisji;
- 2) wysokość wynagrodzenia dla osób wchodzących w skład Komisji;
- 3) sposób przeprowadzania egzaminu, w tym terminy przyjmowania zgłoszeń;
- 4) zakres obowiązujących tematów egzaminu;
- 5) sposób i tryb uznawania studiów wyższych zgodnie z art. 28 ust. 5c;
- 6) sposób i tryb zwalniania z egzaminu;
- 7) wysokość opłaty egzaminacyjnej i sposób jej uiszczania.

7. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 6, uwzględni:

- 1) konieczność zapewnienia odpowiedniego sprawdzianu wiedzy kandydatów i sprawnego przeprowadzenia egzaminu oraz działania Komisji w sposób sprawny i skuteczny;
- 2) aby wysokość wynagrodzenia dla osób wchodzących w skład Komisji, mając na uwadze nakład ich pracy i zakres obowiązków, nie była wyższa niż:
  - a) 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym przeprowadzenie egzaminu, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu



- Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.<sup>5)</sup>), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”, za udział w egzaminie,
- b) 10% przeciętnego wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Komisji oraz za przygotowanie testów egzaminacyjnych,
  - c) 2% przeciętnego wynagrodzenia za opracowanie pytania testowego;
- 3) aby wysokość opłaty egzaminacyjnej nie była wyższa niż 20% przeciętnego wynagrodzenia;
  - 4) konieczność przeprowadzania egzaminu nie rzadziej niż dwa razy w roku;
  - 5) możliwość weryfikacji przez Komisję uznania studiów wyższych, o którym mowa w art. 28 ust. 5c.

## Rozdział 4

### **Rejestr pośredników ubezpieczeniowych**

**Art. 37. 1.** Pośrednik ubezpieczeniowy podlega wpisowi do rejestru pośredników ubezpieczeniowych.

2. Rejestr pośredników ubezpieczeniowych składa się z:

- 1) rejestru agentów ubezpieczeniowych;
- 2) rejestru brokerów ubezpieczeniowych.

3. Rejestr pośredników ubezpieczeniowych jest jawny i dostępny dla osób trzecich.

4. Rejestr pośredników ubezpieczeniowych jest prowadzony przez organ nadzoru w systemie informatycznym.

5. Informacje z rejestru agentów ubezpieczeniowych udzielane są na wniosek i obejmować mogą:

- 1) informację, czy przedsiębiorca jest wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych;
- 2) informację, czy osoba fizyczna jest wpisana do rejestru agentów jako osoba, przy pomocy której agent wykonuje czynności agencyjne;
- 3) informację o zakładach ubezpieczeń, na rzecz których działa agent, oraz o zakresach pełnomocnictw;

---

<sup>5)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1717 i 1734 oraz z 2014 r. poz. 496, 567, 683 i 684.

- 4) informację, czy agent ubezpieczeniowy, który działa na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, zawarł umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 11 ust. 3, w tym także informację o numerze polisy, terminie obowiązywania tej umowy ubezpieczenia oraz nazwie zakładu ubezpieczeń, z którym zawarto tę umowę;
- 5) informację, czy agent ubezpieczeniowy wykonuje działalność na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 6) informację, czy z przedsiębiorcą rozwiązano umowę agencyjną z powodu wykonywania przez agenta ubezpieczeniowego działalności z naruszeniem przepisów prawa, umowy agencyjnej, staranności lub dobrych obyczajów ze wskazaniem zakładu ubezpieczeń, który rozwiązał umowę agencyjną, oraz informację, o której mowa w art. 42 ust. 3a – na wniosek zakładu ubezpieczeń lub przedsiębiorcy, którego informacja dotyczy, złożony zgodnie z ust. 6a.

6. Informacje z rejestru brokerów ubezpieczeniowych są udzielane na wniosek i obejmują informacje, czy:

- 1) przedsiębiorca jest wpisany do rejestru brokerów ubezpieczeniowych;
- 2) osoba fizyczna jest wpisana do rejestru brokerów ubezpieczeniowych jako osoba, przy pomocy której broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie;
- 3) broker ubezpieczeniowy zawarł umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 22 ust. 1, w tym także informację o numerze polisy, terminie obowiązywania tej umowy ubezpieczenia oraz nazwie zakładu ubezpieczeń, z którym zawarto tę umowę;
- 4) broker ubezpieczeniowy wykonuje działalność na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

6a. Informacji określonych w ust. 5 pkt 6 udziela Polska Izba Ubezpieczeń.

7. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb prowadzenia rejestru pośredników ubezpieczeniowych, zasady współpracy organu nadzoru i Polskiej Izby Ubezpieczeń w zakresie dotyczącym udzielania informacji określonych w ust. 5 pkt 6, a także

sposób udostępniania informacji z tego rejestru, uwzględniając w szczególności konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania rejestru.

**Art. 38.** Zakład ubezpieczeń składa, wraz z niezbędnymi dokumentami, wniosek o wpisanie do rejestru agentów ubezpieczeniowych podmiotu, z którym zawarł umowę agencyjną, niezwłocznie po zawarciu tej umowy, lecz nie później niż w terminie 14 dni.

**Art. 39. 1.** Organ nadzoru dokonuje wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych na podstawie wniosku złożonego przez zakład ubezpieczeń.

2. Organ nadzoru może odmówić wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych, jeżeli osoby fizyczne, przy pomocy których mają być wykonywane czynności agencyjne, nie spełniają wymogów określonych w art. 9 ust. 1 lub agent ubezpieczeniowy nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 9 ust. 1a. Odmowa wpisu następuje w drodze decyzji.

3. Jeżeli wniosek zakładu ubezpieczeń dotyczy agenta ubezpieczeniowego wykonującego już działalność agencyjną na rzecz innego lub innych zakładów ubezpieczeń i wpisanego do rejestru agentów ubezpieczeniowych, organ nadzoru uzupełnia dane, o których mowa odpowiednio w art. 40 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3.

4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, sposób składania wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych oraz wykaz dokumentów dołączanych do takich wniosków, mając w szczególności na uwadze zapewnienie sprawnego funkcjonowania rejestru oraz pełnej informacji o osobach, przy pomocy których mają być wykonywane czynności agencyjne w zakresie spełniania wymogów określonych w art. 9 ust. 1.

**Art. 40. 1.** Rejestr agentów ubezpieczeniowych zawiera, w odniesieniu do osób fizycznych:

- 1) numer wpisu do rejestru;
- 2) dane osobowe, obejmujące:
  - a) imię lub imiona i nazwisko,
  - b) numer PESEL lub, gdy ten numer nie został nadany, numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,
  - c) miejsce zamieszkania,

- d) numer identyfikacji podatkowej (NIP),
  - e) nazwę, pod którą wykonuje działalność gospodarczą,
  - f) siedzibę i adres;
- 3) nazwę lub nazwy zakładów ubezpieczeń, na rzecz których działa agent ubezpieczeniowy, oraz zakres pełnomocnictw, o których mowa w art. 12 ust. 2;
  - 4) wykaz osób fizycznych, przy pomocy których podmiot wykonuje czynności agencyjne, zawierający dane określone w pkt 2 lit. a–c;
  - 5) w przypadku agenta ubezpieczeniowego działającego na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, numer polisy potwierdzającej zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 11 ust. 3, termin obowiązywania tej umowy ubezpieczenia oraz nazwę zakładu ubezpieczeń, z którym zawarto tę umowę.

2. Rejestr agentów ubezpieczeniowych zawiera, w odniesieniu do przedsiębiorców niebędących osobami fizycznymi:

- 1) numer wpisu do rejestru;
- 2) dane dotyczące podmiotu, obejmujące:
  - a) nazwę podmiotu lub firmę oraz informację, czy agent ubezpieczeniowy jest bankiem, spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową albo innym podmiotem, do którego stosuje się szczególne zasady w zakresie spełniania przez osoby wykonujące czynności agencyjne warunku, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 5,
  - b) siedzibę i adres,
  - c) numer w rejestrze przedsiębiorców;
- 3) nazwę lub nazwy zakładów ubezpieczeń, na rzecz których działa agent ubezpieczeniowy, oraz zakres pełnomocnictw, o których mowa w art. 12 ust. 2;
- 4) wykaz osób fizycznych, przy pomocy których podmiot wykonuje czynności agencyjne, zawierający dane określone w ust. 1 pkt 2 lit. a–c;
- 5) w przypadku agenta ubezpieczeniowego działającego na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, numer polisy potwierdzającej zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia

odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 11 ust. 3, termin obowiązywania tej umowy ubezpieczenia oraz nazwę zakładu ubezpieczeń, z którym zawarto tę umowę;

- 6) wykaz wspólników lub członków zarządu, zawierający dane określone w ust. 1 pkt 2 lit. a–c.

3. Rejestr agentów ubezpieczeniowych, w przypadku agentów ubezpieczeniowych wykonujących działalność agencyjną na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zawiera dodatkowo:

- 1) wykaz państw członkowskich Unii Europejskiej, w których działalność jest wykonywana;
- 2) adres oddziału lub przedstawicielstwa agenta ubezpieczeniowego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana, jeżeli oddział lub przedstawicielstwo ma być ustanowione;
- 3) nazwę i siedzibę zakładu ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz którego agent ubezpieczeniowy ma wykonywać działalność agencyjną w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 4) informację o ustanowionym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej lub innej równoważnej gwarancji, o której mowa w art. 17 ust. 3 pkt 4.

**Art. 41.** 1. Wszelkie zmiany danych, objętych wpisem do rejestru agentów ubezpieczeniowych, zakład ubezpieczeń zgłasza niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni od dnia powzięcia wiadomości przez zakład ubezpieczeń o ich zaistnieniu. Zakład ubezpieczeń ma obowiązek zapewnienia zgodności danych dotyczących agentów ubezpieczeniowych wpisanych na jego wniosek do rejestru agentów ubezpieczeniowych ze stanem faktycznym.

2. Organ nadzoru dokonuje wpisu zmian do rejestru agentów ubezpieczeniowych na podstawie wniosku złożonego przez zakład ubezpieczeń wraz z niezbędnymi dokumentami.

3. Organ nadzoru może odmówić dokonania wpisu zmian do rejestru agentów ubezpieczeniowych, jeżeli osoby fizyczne, przy pomocy których mają być wykonywane czynności agencyjne, nie spełniają wymogów określonych w art. 9 ust. 1 lub agent ubezpieczeniowy nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 9 ust. 1a. Odmowa dokonania wpisu zmian następuje w drodze decyzji.

**Art. 42.** 1. Z chwilą rozwiązania umowy agencyjnej zakład ubezpieczeń jest obowiązany niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni, wystąpić do organu nadzoru z wnioskiem o wykreślenie agenta ubezpieczeniowego z rejestru agentów ubezpieczeniowych.

2. Jeżeli wniosek dotyczy agenta ubezpieczeniowego wykonującego działalność agencyjną na rzecz więcej niż jednego zakładu ubezpieczeń, organ nadzoru zmienia dane, o których mowa odpowiednio w art. 40 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3.

3. Jeżeli przyczyną rozwiązania umowy agencyjnej jest wykonywanie przez agenta ubezpieczeniowego działalności z naruszeniem przepisów prawa, umowy agencyjnej, staranności lub dobrych obyczajów, zakład ubezpieczeń informuje o tym organ nadzoru, a informacja o przyczynie rozwiązania umowy agencyjnej ze wskazaniem informującego zakładu ubezpieczeń jest odnotowywana w rejestrze agentów ubezpieczeniowych.

3a. W przypadku powzięcia przez zakład ubezpieczeń informacji, że przedsiębiorca, z którym rozwiązano umowę agencyjną z przyczyny określonej w ust. 3, wystąpił na drodze sądowej lub innej właściwej o stwierdzenie wadliwości rozwiązania umowy agencyjnej przez zakład ubezpieczeń, zakład ubezpieczeń niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu przez agenta na drogę sądową lub inną właściwą, informuje o tym organ nadzoru, a okoliczność ta jest odnotowywana w rejestrze agentów ubezpieczeniowych.

3b. O prawomocnym rozstrzygnięciu przez sąd lub inny właściwy organ w przedmiocie prawidłowości albo wadliwości rozwiązania umowy agencyjnej z przyczyn określonych w ust. 3 zakład ubezpieczeń niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 3 dni od dnia uprawomocnienia się takiego rozstrzygnięcia, poinformuje organ nadzoru. W takim przypadku wykreśla się z rejestru informacje, o których mowa w ust. 3 lub ust. 3a.

3c. Odpowiedzialność za zgodność ze stanem rzeczywistym informacji, o których mowa w ust. 3–3b, oraz ich wykorzystanie przez podmioty, którym takie informacje zostały udostępnione, ponosi zakład ubezpieczeń, który przekazał te informacje.

4. Dane dotyczące agenta ubezpieczeniowego wykreślonego z rejestru agentów ubezpieczeniowych są przechowywane w rejestrze agentów ubezpieczeniowych przez 10 lat.

5. Informację o wykreśleniu agenta ubezpieczeniowego z rejestru agentów ubezpieczeniowych organ nadzoru niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 14 dni od dnia wykreślenia, przekazuje właściwemu organowi prowadzącemu rejestr pośredników ubezpieczeniowych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym agent ubezpieczeniowy wykonuje działalność.

**Art. 43.** Organ nadzoru, z urzędu, dokonuje wpisu do rejestru brokerów ubezpieczeniowych z dniem wydania zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej.

**Art. 44. 1.** Rejestr brokerów ubezpieczeniowych zawiera, w odniesieniu do osób fizycznych:

- 1) numer wpisu do rejestru;
- 2) dane osobowe, obejmujące:
  - a) imię lub imiona i nazwisko,
  - b) numer PESEL lub, gdy ten numer nie został nadany, numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,
  - c) miejsce zamieszkania,
  - d) siedzibę i adres,
  - e) numer identyfikacji podatkowej (NIP),
  - f) nazwę, pod którą prowadzi działalność;
- 3) numer i datę wydania zezwolenia;
- 4) datę i przyczynę cofnięcia zezwolenia;
- 5) w przypadku brokera ubezpieczeniowego wykonującego działalność brokerską na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej:
  - a) wykaz państw członkowskich Unii Europejskiej, w których działalność jest wykonywana,
  - b) adres oddziału lub przedstawicielstwa brokera ubezpieczeniowego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana, jeżeli oddział lub przedstawicielstwo zostały ustanowione;

- 6) rodzaj działalności brokerskiej;
- 7) wykaz osób fizycznych, przy pomocy których broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie, zawierający dane, o których mowa w pkt 2 lit. a–c;
- 8) numer polisy potwierdzającej zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 22 ust. 1, termin obowiązywania tej umowy ubezpieczenia oraz nazwę zakładu ubezpieczeń, z którym zawarto tę umowę.

2. Rejestr brokerów ubezpieczeniowych zawiera, w odniesieniu do osób prawnych:

- 1) numer wpisu do rejestru;
- 2) dane dotyczące podmiotu, obejmujące:
  - a) nazwę podmiotu lub firmę,
  - b) numer w rejestrze przedsiębiorców,
  - c) dane osób wchodzących w skład zarządu obejmujące dane, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a–c,
  - d) siedzibę i adres podmiotu,
  - e) numer i datę wydania zezwolenia;
- 3) datę i przyczynę cofnięcia zezwolenia;
- 4) w przypadku brokera ubezpieczeniowego wykonującego działalność brokerską na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej:
  - a) wykaz państw członkowskich Unii Europejskiej, w których działalność jest wykonywana,
  - b) adres oddziału lub przedstawicielstwa brokera ubezpieczeniowego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym działalność ma być wykonywana, jeżeli oddział lub przedstawicielstwo zostały ustanowione;
- 5) rodzaj działalności brokerskiej;
- 6) wykaz osób fizycznych, przy pomocy których broker ubezpieczeniowy wykonuje czynności brokerskie, zawierający dane, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a–c;
- 7) numer polisy potwierdzającej zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 22 ust. 1, termin



obowiązywania tej umowy ubezpieczenia oraz nazwę zakładu ubezpieczeń, z którym zawarto tę umowę.

3. Dane dotyczące brokera ubezpieczeniowego wykreślonego z rejestru są przechowywane w rejestrze przez 10 lat.

**Art. 45.** Organ nadzoru dokonuje wykreślenia brokera ubezpieczeniowego z rejestru brokerów ubezpieczeniowych w przypadku:

- 1) cofnięcia zezwolenia;
- 2) wygaśnięcia zezwolenia.

**Art. 46. 1.** W przypadku każdej zmiany danych, objętych wpisem do rejestru brokerów ubezpieczeniowych, broker ubezpieczeniowy niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tych zmian, jest obowiązany złożyć do organu nadzoru wniosek o dokonanie zmian treści wpisu wraz z niezbędnymi dokumentami.

2. Organ nadzoru może odmówić dokonania zmian wpisu do rejestru brokerów ubezpieczeniowych, jeżeli osoba fizyczna lub prawna nie spełnia warunków określonych w art. 28. Odmowa dokonania wpisu zmian następuje w drodze decyzji.

3. Organ nadzoru może odmówić wpisu do rejestru brokerów ubezpieczeniowych, jeżeli osoby fizyczne, przy pomocy których mają być wykonywane czynności brokerskie, nie spełniają wymogów określonych w art. 28 ust. 3 pkt 1 lit. a–e. Odmowa wpisu następuje w drodze decyzji.

4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, sposób składania wniosków o zmianę wpisu do rejestru brokerów ubezpieczeniowych oraz wykaz dokumentów dołączanych do takich wniosków, w szczególności mając na uwadze zapewnienie sprawnego funkcjonowania rejestru oraz pełnej informacji o osobach, przy pomocy których mają być wykonywane czynności brokerskie w zakresie spełniania wymogów określonych w art. 28 ust. 3 pkt 1 lit. a–e.

## Rozdział 5

### Przepisy karne

**Art. 47. 1.** Kto wykonuje:

- 1) działalność agencyjną, nie będąc do tego upoważnionym,
- 2) czynności agenta ubezpieczeniowego, nie będąc do tego upoważnionym,

- 3) działalność brokerską w zakresie ubezpieczeń lub w zakresie reasekuracji bez wymaganego zezwolenia,
  - 4) czynności brokerskie, nie będąc do tego upoważnionym
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 pkt 1 i 3, działając w imieniu osoby prawnej.

**Art. 48. 1.** Kto, nie będąc agentem ubezpieczeniowym, brokerem ubezpieczeniowym lub reasekuracyjnym albo podmiotem wykonującym czynności agencyjne albo czynności brokerskie w zakresie ubezpieczeń lub reasekuracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 16 ust. 1 i art. 31 ust. 1, używa określeń wskazujących na wykonywanie czynności agencyjnych albo czynności brokerskich w zakresie ubezpieczeń lub reasekuracji w nazwie, reklamie lub do oznaczania własnej działalności gospodarczej

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do roku.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

## Rozdział 6

### Zmiany w przepisach obowiązujących

**Art. 49.** (pominięty).<sup>6)</sup>

## Rozdział 7

### Przepisy przejściowe i końcowe

**Art. 50. 1.** Osoby posiadające, w dniu wejścia w życie ustawy, zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej podlegają z urzędu wpisowi do rejestru brokerów ubezpieczeniowych.

2. Osoby posiadające, w dniu wejścia w życie ustawy, zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej, a niespełniające wymogu w zakresie

---

<sup>6)</sup> Zamieszczony w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. poz. 1450).

wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności są obowiązane, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dostosować się do tego warunku, pod rygorem cofnięcia zezwolenia.

3. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy zdały egzamin przed Komisją Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, a nie wystąpiły o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej, mogą wystąpić o takie zezwolenie bez konieczności ponownego zdawania egzaminu, jeżeli spełniają warunki określone w ustawie, oraz mogą wykonywać czynności brokerskie przy pomocy osób fizycznych, o których mowa w art. 23.

**Art. 51.** 1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany, w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy, zgłosić do rejestru agentów ubezpieczeniowych wszystkie podmioty, z którymi ma zawarte umowy agencyjne.

2. Osoba fizyczna, która na podstawie dotychczasowych przepisów posiada zezwolenie na wykonywanie czynności agenta ubezpieczeniowego, zostaje wpisana do rejestru agentów ubezpieczeniowych określonego w art. 40, jeżeli wykonuje czynności agencyjne w dniu wejścia w życie ustawy.

**Art. 52.** Przepisy art. 16, art. 17, art. 31 i art. 32 stosuje się od dnia uzyskania członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej<sup>7)</sup>.

**Art. 53.** Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

---

<sup>7)</sup> Rzeczpospolita Polska uzyskała członkostwo w Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 r.